

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évkönyvre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 36 hasábos garmond sorért 6 kr
s egyszeri beállítás után 30 kr. helyegdíj.
Hirdetések felvételének helye: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent (Stadt-Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyititási órák: sora után 20 kr. előleg bevétele mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről szerkesztőséghez küldendők be.

Az erdélyi muzeum-egylet aug. 29-én tartott évi rendes közgyűlése.

E gyűlésre a tagok nagyon gyér számmal jelentek meg; a közönség pedig hasonló közönyt tanúsított. 9 óra helyett 10 órakor nyitotta meg az ülést alelnök Nagy Péter erd. ref. püspök ő mlsza. Előadta, hogy gr. Mikó ő exja egyetemi elnök távolléte által gátolva van az ülést személyesen vezetni s alelnök társá bold. Dr. Szabó József a köztisztviselthen állott férfin, a magasba szólítva, elvonta kezét azon ügytől, melynek életének jobb részét szentel; elmondá mikép neki jutott a kedves kötelesség e gyűlést megnyitni, melynek feladata sok nagyfontosságú ügyekben határozni. A közérzetnek enged, midőn mély fájdalomt fejezi ki azon férfin — Dr. Szabó József — kimulta fölött, ki oly nagy mértékben tudta magának a közelismerést és méltánylást kivívni. Tudja, hogy a t. közgyűlés szót enged neki azon óhaj kifejezésére, hogy a nagyérdemű elnök — kit országgrésznünk gondviselésének lehet nevezni — egészsége teljesen helyreálljon. Nem akar pohárköszöntést mondani, de jónak látta megemlékezni azon férfiakról, kik az egyetlet alapították, azt zseuge korában fenntartották és kiváló buzgósággal ápolták; jónak látta az egyetlet élet ezen forduló pontján megemlékezni e férfiakról főleg azért, mert oly időket élünk, midőn azok, kik a fák izletes gyümölcsét szedik, oly könnyen elfelejtkeznek azokról, kik e fákát szomorú időkben nagy bajjal ültették.

Jelen közgyűlés főtárgyát azon az egyetem és egyetlet között kötött szövetség képezi, melynek megerősítésével nagyobb tért nyer a működésre ezen egyetlet, mely eddig bilincsbe vert kézzel, az anyagi szűkölködés közepette, nem működhetett oly sikeresen mint az alapításakor szándékoltatt. E szövetség megkötése az egyetlet tagoknak okot ad az örömrre; mert valamikép a munkások, kik falakat emelnek, a munka előmenetelének minden fokán örömmünepet ülnék, akként örvendezhet az egyetlet, miután kifejlődésében magasabb fokot ért el s örömmel tekinthet vissza a multra; mert ha a cél, a tudományos műveltségnek hazánkban terjesztését, csak egy porszemmel is segíté az egyetlet elő már sokat tett. Visszatérve a kötött s megerősített szövetségre, bevezetésül, minden félreértés elkerülése tekintetéből megjegyzi, miként balul vélekedik az, ki azt hinné, mintha a muzeum-egylet állította volna fel az egyetemmel. Nem az egyetlet illeti meg e részben a közönyt, hanem igen is a miniszteriumot, s első sorban a királyt, ki legfelsőbb elhatározásával lehetségessé tette, hogy a felállítási munkálatok még a törvénybeiktatás és a rendes sanctio előtt megkezdethessenek. De az egyetletnek is van a felállítás körül érdeme s ezt bizonyítólal idézi elnök, feleldhetetlen közkutatásügyi miniszterünk bold. Eötvös báró mondasát, ki midőn itt Kolozsvárt járt s az egyetlet gyűjtőmunkáit megtekintette, a következőleg nyilatkozott: „A kormány, az országgyűlés jóakarata s helyi egyéb előnyök mellett a muzeum teszi lehetségessé az egyetem felállítását.”

Nyomorságteljes időkben állították fel honszorető férfiak ez egyetletet s ume most, jobb viszonyok közt is megtermi e felállítás gyümölcsét. A választmány megtevé kötelességét, midőn a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízottjával szerződést kötött; e szerződést a miniszter már megerősítette s elnök ajánlja azt megerősítésre a közgyűlésnek. E szerződés előnyeit az egyetletre nézve szükségtelen fejtegetni, figyelmes vizsgálat megmutatja, hogy mily nagyok azok. Az egyetlet önkormányzata és teljes függetlensége megtartása mellett oly előnyöket nyer, miknek segítségével működését nagyobb intenzitással folytathatja. Helybenhagyja ugyan az elnök, hogy abszolút nézlepontra állva: jobb lesz vala egy külön muzeummal birnunk; de emlékeztet ama mesebeli két ember történetére, kiknek egyike sánta a másik vak volt, kik, hogy mindkettőjüken segítve legyen, szövetségk egymással; áll nagyjában e hasonlat a kormány és a muzeum között kötött szövetségre nézve is, mert azt senki sem fogja tagadni, hogy a muzeum-egylet eddigi vagyoni állapotában csak alig tengődhetett s a közoktatásügyi budget sem oly tágas, hogy abból egy minden kellekkel ellátott egyetemot oly könnyen és egyszerűen fel lehetett volna állítani. A két intézet — egyetem és muzeum — szövetkezve akar átgázolni azon a hazánkban mind jobban és jobban terjedő folyón, melynek neve „szegénység.” A választmány azért hiva ily időben egybe a közgyűlést, hogy a szerződést kellő időben megerősíthesse, mire aztán az mindjárt az országgyűlés megnyitla után fog a miniszterium részéről az országgyűlés elébe terjesztetni. A kötött szerződés már jó ideje a közönség elé van terjesztve, és a minden oldalról nyilvánult helyeslés, hinni engedi, hogy a választmány helyesen járt el, midőn azt megköté, s elővigyázó pontozatokban biztosította az egyetletet. Ily szerződés, ily két intézet szövetsége után, remélőünk lehet, mikép a királyhágonnimen részben is be fog bizonyulni azon tétel igazsága, hogy „a tudomány-hatalom” mely a nyers erő fölött kivívja a nemzet előnyét és biztosítja az ország előrehaladását és felvirulását.

Az elnöknek jelenekkel fogadott megnyitó beszéde után következett Finaly Henrik tartalomdus titkár-jelentése az igazgató választmány 1871. évi működéséről (e jelentést alább egész terjedelmében közöljük).

Ezt követő a pénztárnok Bányai Vitalis jelentése a pénztár állásáról: a pénztárnok mintán elmondá, hogy ő tudja jól azt, mikép pénzügyi számadásoknál nem az előbeszéd, hanem a „bevételeknek kiadásoknak” s ezekből folyólag a „vagyoni állásnak” elősorolása érdeklő az illetőket; értesített és felvilágosított a muzeum-egylet vagyoni állása felől (a mit mi is kivonatilag közlendük). — A pénztárnok szabatos előadását követte az igazgató Brassai Sámuel jelentése a gyűjtőmunkák állapotáról általán és a természeti tár állapotáról külön. Erre Szabó Károly könyvtárnok ur adá elé jelentését a könyv és kézirattár gyarapodásáról; mire Finaly Henrik titkár ur, ki egyszersmind régiség és éremtár őrt tett jelentést a reabizottak állapotáról. Miután a vizsgáló bizottságok mindent rendben talált jelentéseket megtevék, következett volna az alelnök-választás de ez az elnök ajánlatára a gyűlés végére halasztott. — A gyűlésnek csakugyan legerdekeesebb és mindenki figyelmét lekötött momentumaihoz tartozott a természettörténelmi pályadíj odaítélésének ünnepélyes kihirdetése, bár csak egy pályamunka érkezett be; de hogy a szorgalmat és fáradságot jutalmazhatják, édes érzést keltett a tagok keblében, s meglátszott az elnökön, midőn e részben előadását tevő a meghatottság. A titkár előadta, hogy 1869-ben kitűzött pályakérdésre: adassék elő a Strigy mentének ált. természetznai szempontból ismertetése — 1871. dec. 1-ig csak egy pályamunka érkezett be, melynek jellegje „minden mivelt nemzet törekvése a honisme fejlesztése.” A beérkezett pályamű bírálására kiküldött bírák egyhanguan oda nyilatkoztak, hogy a pályamunka nem csak tökéletesen megfelel a tudomány jelen állásának, hanem fő-érdeme abban rejlik, mikép nem mások által nyert adatokat használ, hanem autopsián, saját szemmel vizsgálat után meriti adatait. — Ily egyhangú dicséret után csakugyan ohajtottuk tudni, ki azon derék hazánkfi ki honisménket ily jeles művel gazdagította; midőn az elnök a jellegű levélkét felbontván: az abból kihullt papírszeleten Kőnczán lakó Csató Jánosnévet olvasá, ktről még megjegyzi, hogy az egyetlet alapító tagjai közé tartozik. A közgyűlés pályanyertes urat megjelenzé, a díjat neki kiadtni rendelé.

Erre következett a közgyűlés legfontosabb tárgya. A kormányval kötött szerződés az eredeti példányról pontonként felolvasatott csaknem minden vita nélkül elfogadott. Mire aztán titkár tudósítá a közgyűlést, hogy az oklevélre már a miniszteri jóváhagyás alá van vezetve. — Az igazgató választmány indítványai már nagyobb vitát keltettek: ezeket a közgyűlés általában felolvasotaknak véve, rögtön a pontonkinti tárgyalásba bocsátkozott: I. e) pontnál, mely az egyetemhez netalán kinevezendő s e mellett muzeumi hivatalnoknak is megmaradó muzeumi tisztviselő szálláspénzök meg nem tartásáról van szó, elnököl felvilágosításul megjegyze, hogy itt azon elvből indul ki a választmány, mikép egy embernek két szálláspénze nem lehet. Tiszt. Szász Domokos ellen okoskodása után, mely főké a tisztviselő emolumentumainak meg nem rövidítését védé, miután azok teendői szaporodni fognak, elnököl indítványára a tétel megtagadt. A II. tételnél (mely a személyzet díjazásával és létszámával foglalkozik) vitára adott okot az 1. pont, midőn azt a felvilágosítást nyertük, hogy a természetiek örökének állomása (mely tisztet jelenleg az igazgató végzi) nem rendszeresített állomás, s e pont csak azért tételbe, hogy ha az igazgató az egyetemhez nem nevezetné ki, legyen refugiuma. A régiség és éremtár őrt fizetése is csak esetleg van felvéve. A 8. pontnál, mely a természeti másodörögű díjaztatásáról szól, az igazgató Br. ur felszólal, hogy e segédőrök teendője fontosságra nézve a könyvtári segéd állását felülmulja, mi okból kap 50 frrtal kevesebb fizetést? ajánlja, hogy az legalább is annyira emellessék, mint a könyvtári segédé. Erre Szabó Károly ur azt az általános megjegyzést teszi, hogy természeti öröggedék, így az éremtár őrt fizetési valójában potomság, s hogy ily fizetési ügybuzgó és szakértő embereket kapni bajos. Ezután az esellegességet illetőleg tesz észrevételeket. Ferencz József ur; míg végül a 11 pontnál általánossá fejlődik a vita és pedig épen a segéd-őri állomások fölött. Ez elnevezést mint nem illő L. K. ur elejtendőknek s helyébe az őrt elnevezést véli felveendőknek. A segédőrök az illető tanárok mellé lennének adandók, kik szakmájuknál fogva a természeti gyűjtőmunkák fő őrrei lennének; Bartha ur ez állomások fontosságára figyelmeztet s megjegyzi, hogy e segédőrök lesznek a muzeum egylet megbízottjai, képviselői az illető gyűjtőmunkák mellett, kiknek gondviselésére lennének azok teljesen és egyedül bízza habár átmennek is az egyetem használatába, egy okból nem ohajlja, hogy egyetemi tanáreggedék egyszersmind segédőrökké kinevezessenek, ez állásnak függetlenséget ohajt adni s ezért ajánlja annak önálló szervezését s a díjazásnak 600-ról 1000 frrra leendő felemelését. Több oldalról viszhangra talált ez indítvány; id. Hintz ur takarékságai szempont-

tokból meghagyandónak véli a 11 pontot, a titkár pedig indítványozza hogy az hagyassák ki. Elnököl püspök ur a mellett van, hogy ne igen osztogassák az 1000 frrt fizetést, midőn az egyetlet előtt áll még a leltározás, mely ha pontosan megtéteik 1500 frrba fog kerülni. Végül is a titkár ajánlata fogadott el s a 11 pont elhagyatott. Az indítványok végös pontjai szó nélkül elfogadattak.

Visszatérve a szerződésre megemlíthetjük, hogy komikumra adott okot az 5. pont felolvasása, melyben az állam a muzeum egyletnek 5000 frrt biztosít évenként; amidőn megtrtént elnököl püspök ur kérdé ugyanis elfogadjá-e a közgyűlés e pontot, mi természetesebb, minthogy az elfogadott. Végül még azt kell közölnünk a szerződés tárgyalását illetőleg, hogy a 2. tétel e) pontja olvasása után, igazgató ur felszólalván, elnököl ur részéről azt a felvilágosítást nyertük hogy az egyetemi tanárok az állam által fizetett 5000 frrnyi segélynél fogva egyszersmind alapító és igazgató tagjaivá válnak az egyletnek.

Az alelnök és bizottmányi tag megválasztását illető eredményt holnapi számunkban közlendjük.

A tudományos felolvasás, Finaly titkár urnak bold. Dr. Szabó József volt egyetemi elnököl fölött tartott emlékbeszédéből állott. Titkár nr d. u. 5 órakor ugyancsak a tanácsház nagy termében igen szép számú válogatott közönség előtt, melyben nők sem hiányoztak meghatón mondomta el beszédét, melyet szíveségből szerencsénk lesz közölhetni.

Titkári jelentés.

Tisztelt közgyűlés! Ha vissza idézzük emlékeztünkbe a mult évi közgyűlés tárgyalásait és határozatait, lehetetlen örvendetes elégtételt nem érezni abban, hogy dacára azoknak a bajjóslatu kilátásoknak, a melyeknek az akkori körülmények tán kissé tulaggodalmas mérlegelése után eleibe menni véltünk, ma az igazgató-választmány mégis oly számadást mutathat be, a mely ha nem is mutat fel fényes eredményeket, de kielégíthet mindeukit, a kiknek igényei a méltányosság és lehetőség határain túl nem csaponganak.

A midőn t. i. a mult évben attól véltünk tarthatni, hogy az anyagi segélyforrások kiapadása meg fogja akasztani az egyetlet működésének rendes folyamát; ma az igazgató-választmány örömmel jelentheti, hogy ily eset nem állott be, hogy a megkívántó költségeknek a szükséghez és a körülményekhez szabott okszerű mérseklése után tökélyesen sikerült, azokat ugy elosztani, hogy nemcsak a költségvetésben előtrányozott rendes és rendkívüli kiadásokat tudta az egyetlet pénztár fedezni, hanem elmult évekről maradt tartozások törlesztése mellett még arra is jutott, hogy a választmány a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvei XXIII. számú határozatában adott felhatalmazással élve, a kivetett általán összegeken túl is fordíthatott a muzeum gyűjtőmunkái gyarapítására és tudományos céljai előmozdítására.

A mi legelőbb is alapítóknak állását illeti, a t. közgyűlés a mindjárt előterjesztendő pénztárnoki jelentésből meg fog győződni, hogy noha a mult évi közgyűlés-jegyzőkönyvi IX. számú határozata értelmében a Bielz-féle gyűjtőmunka ára kiifizetésére 3600 o. frrtot tett kölcsön az alapítókból, és ennél fogva az egyetlet ma már 4600 frrtal tartozik saját alapítókének, a kamatjövedelem alig apadt, a mit egyfelől annak köszönhetni, hogy új alapítványok és a folyó jövedelemből eszközölt tőkésítés részben helyreállították az ama kölcsön által okozott hiányt, másfelől annak, hogy a többől egy tetemes összeg kedvezőbb kamatlábra lett kihelyezve. Aranyalapunk a maga saját kamatai után csaknem 100 arannyal szaporodott.

Folyó jövedelmeink is a hátralékok erélyes felhajtása következtében, noha a hátralékok tömegesebb befizetése már a folyó 1872 év elejére esett sokkal kedvezőbb eredményt mutattak az év végén, mint a minőt a költségvetésben remélni mertünk.

A pénztár e kedvező állásának köszönhetni, hogy az éremtár tágtítására nyert új helyiségeket tetemes költséggel kiigazíthatattak és biztosíthatunk, a nagyobb helyiség szerint a megkívántató új szekrényekkel felszereltettük, és a földiani gyűjtőmunka számára is három darab igen czélszerű nagy szekrényt csináltathattunk.

Hogy gyűjtőmunkáink magok mennyit szaporodtak az egyes részletes jelentések fogják kitüntetni. Itt csak annyit legyen megemlíve, hogy az asványtár öröggedé a neki fenntartott engedély alapján a m. k. földiani intézet érdekében tett kutató körutjából tetemes, becses új anyagot hozott föld — és őslénytani gyűjtőmunkánk számára, az általán gyűjtőmunka öröggedé pedig az egyetlet költségén sikeres kirándulást tett a Tisza vidékére a tavaszi madárvonulás észlelése és gyűjtés céljával. Ajándékokat e lefolyt évben csak a könyvtár nyert tetemes mennyiségben, a természeti és régiségtár inkább vásárlások és az előbbeni különösen saját személyzete után szaporodott.

A röviden elősorolt eredmények és általán az egyetlet gazdasági ügyei iránti intézkedésekre czélzó működésében az igazgató választmány az 1871-ik évben

husz ülést tartott a melyek jegyzőkönyvei ume a t. közgyűlés előtt állanak és 254. határozatuk foglalnak magokba.

A mint a mult közgyűlésen előre lehetett látni, a választmányunk 1871-ben személyzeti ügyekkel kellett foglalkoznia.

Ez ügyek közt Hermann Ottó öröggedé intézetünköl véglegesen megvált. E megváltás Hermann ánkénytes határozott lemondásának következménye.

Az igazgató-választmány igen természetesen nem tehetett egyebet, mint a lemondást sajnálata kifejezése mellett elfogadni és a megürült öröggedé állomás betöltéséről gondoskodni.

Mintán Hermann lemondását az 1871. márciusi rendes ülésre adta volt be, és abban ugy nyilatkozott, hogy ha a választmány kívánja, bizonyos félben levő munkák bevégezése kedvéért június végeig megmarad állomásán, az igazgató-választmány örömet megmarasztotta ez idő pontig, de egyszersmind következőleg intőzkedett.

Mint hogy Hermann mint első öröggedé 600 frrt fizetést és 200 frrt szálláspénzt, a melyhez a mult évi közgyűlés határozata szerönt még 400 frrt évi személyes pótlék járult; a választmány az első öröggedé megürült helyére Herbach Ferenczét léptette elé, a minek következtében a neki megszavazott személyes pótlék évi 200 frra apadt, a nélkül, hogy fizetése alább szállott volna, és az így megürült állomásra, a mely már most a második öröggedé volt, kinevezte Klir Jánost a kinek képessége és tehetsége ismeretes volt még abból az időből, a melyben Hermann mellett mint praeparator volt a muzeumban alkalmazva. Ez által a személyzeti fizetések összege is 200 frrtal alább szállott; és minthogy a mult évi közgyűlésen a főbb tisztviselők megszavazott 20%-os drágasági pótlék javadalma Hermann Ottóra is kivolt terjesztve kilépésével az e czimen szükséglet 120 frrt is megtakarított.

Herrmann ur kilépése után aziáu az a segéd is feleslegessé vált, a melyet neki meg adott volt a egyetlet. 1871 Augustus végivel a segéd elbocsáttatott és a segédi állomás megszüntetett.

A titkár és éremtárnok mellé a mult évi közgyűlésen megszavazott gyároknak megszüntetett.

Áttérve a szorosán vett tudományos működésre, jelenthetjük, hogy a folyó év tavaszán ismét tartott a választmány egy sorozat tudományos ülés, a melyben az újabb megállapodás szerönt csupán népszerű előadások tették a napi rendet.

Abból a szempontból ki indulva, hogy egy tudományos testület tekintélyére semmi sincs oly káros befolyással mint a merő hallgatás, a választmány szükségesnek látta valami kiadvánnyal jelét adni annak, hogy az erdélyi muzeum-egylet él és működik.

E czélból, miután a körülmények nem engedték életbe léptetni azt a folyóiratot, a melyet a mult évi közgyűlés jk. XV. számú határozata körülírt, a választmány legjobban vélt megfelelni feladatának, ha az évkönyv kiadását a régi alakban folytatja; ennek következtében ily értemben intézkedett is, és mint eredménye ez intézkedésnek ma egy új füzet az egyetlet évkönyvnek fekszik a t. közgyűlés előtt.

A multévi közgyűlés jk. XVI. számú határozata értelmében a választmányunk feladatává volt léve, hogy a már megjelent évkönyvet ingyen ossza ki az egyetlet azon tagjainak, a kik birni ohajlják, és a muzeum iránt elvállat kötelezettségeikkel hátralékban nincsenek.

Daczára az ismételt felszólításoknak és hirdetéseknek nem jelentette be ebből ohajlását több mint 16 tag, a kiknek a kívánt példányok ki is adattak. E tapasztalatom okulva a választmány helyesnek látta az évkönyv újabb füzetét 500 helyett 300 példányban nyomtatni.

Beérkezett felszólítás következtében a választmány az egyetlet kiadványok egy teljes példányát megküldte az újraszervezett strasburgi egyetem újból alakítandó könyvtárának.

A mintk választos rövid jelentésből ki tűnik, a muzeum-egylet tevékenysége az 1871-dik évben is rendes terjedelmében és az elmult évek arányához képest kielégítő eredmény elfolyt.

A mult évi közgyűlésből újból sürgetett államségély kimaradt ugyan, az országház alapja sincs még átadva az egyletnek, noha ez utóbira nézve biztosítva vagyunk. De azért mégis a mára egybegyűlt tisztelt közgyűlés hivatala van oly határozatok hozatalára, a melyek nevezetes forduló pontot fognak jelezni egyetletünk és intézetünk történelmében.

A le tünt 12 év tanúsága eléggé meg győzhetett arról, hogy saját erejére utalva a muzeum-egylet nem lesz vala képes ugy megfelelni magasztos feladatának; a mint a folytonosan haladó tudomány igényei kívánják.

Csak egy pilantás évi költségvetésének sorozatára meg győz arról az évről növekvő aránytalanságról, a melynél fogva jövedelmünk mind tetemesebb részét emésztették fel a házbérek és tisztí fizetések, s mind csekélyebb és elégtelenebb összegek maradtak rendel-

kezésünk alatt gyűjteményeink szaporítására. Folyamodunk országos segélyér, de eredménye nélkül: a közönség részvételére nem lehetett számítani: és így örömmel kellett megragadnunk azt az alkalmat, a melyet a kormány nyújtott helyzetünk javítására, a midőn svóvetseget ajánlott a Kolozsvárti felállítandó tudományos egyetemmel. Kölcsönös előzetkenység a közoktatás ügy miniszter ur ö nmlga és az egylet megbízottjai közt, és alapos átértése annak, hogy az egyetem és a muzeum céljai ha nagyön rokonok is de még sem azonosak, oly előleges meg állapodásra vezettek, a melynek alapján ha az egyezmény létrejö, a muzeum-egylet a gyűjteményei használatában az egyetemnek nyújtotta előnyökért tetemes anyagi segélyt nyer; és a melyben a kölcsönös jögek és köteleességek ugyvannak körülírva, hogy a muzeum nemcsak nem mond le kitűzött feladatának legesekélyebb részéről is, hanem még sikeresebben, is fog működni annak megoldásában, mert az egyezmény szerint nem csak jövedelme, hanem a közreműködő munkaeör is tetemesen fogszaporodni Ez előlegesen már megkötött egyezmény megvitatása és róla ha tározás lesz kétség kívül legfontosabb téendője a mai közgyűlésnek. E tárgyalás tekintetéből ki is nyomatta a választmány az egyezmény meg állított szövegét, hogy tisztelt tagtársak előlegesen is meg ismerkedhessenek vele.

Természetes dolog, hogy ez egyezmény életbe lépése tetemesen fogja módosítani az egylet tiszti személyzetének jövedőbeli feladatát, és ennélőva a szervezetben és díjazásban változások fognak szükségessé válni, a melyekre nézve a választmány egy javaslatot dolgozott ki, és fog ma indítványai sorában a t. közgyűlés elhatározása alá bocsátani.

Szíveskedjék a t. közgyűlés a választmány e jelentést kiegészítő tiszti és bizottsági részletes jelentéseket figyelemmel meghallgatni és megbírálni, és aztán hozzáfogni azokhoz a fontos tárgyalásokhoz, a melyek a mai közgyűlés jelentőségét csaknem egy fokra emelik az alakító első közgyűléssel. Adja az ég, hogy az új korszak a melyet a mai határozatok fognak jelezni egyletünk életében legyen intézetünkre nézve a folyton emelkedő virágzás és díszlés fényes korszaka, és hogy aza szövetség a mely ma a muzeum és a keletkezőben levő tudományos egyetem közt létrejö, áldott frigy legyen a hazai tudományosság és nemzeti közmívelődésünk emelésére és tökélyesítésére.

Legujabb táviratok.

Gastein, aug. 28. A német császár ma fél 10-kor a közönség felkészenése közt elutazott. A hölgyek virágbokrotát nyújtották át, a császár megígérte, hogy jövő évben ismét el fog jönni.

Berlin, aug. 28. Bismarck herceg szept. 1-én ide visszatért. Miklós orosz nagyherceg ma reggel ide érkezett. — A császár lábbaa hüles következtében eredeti köszvényes daganathból s bal lábán származott; egészségi állapota azonban általában kielégítő.

London, aug. 28. Közép-Amerikában összeesküvés fedeztetett fel, mely a guatemalai és salvadori kormány megbuktatására volt irányozva, hír szerint az összeesküvés élén Pinol érsek és a jezsuiták állanak.

A „Journal des Debats“ a három uralkodó találkozásáról.

(Vége.)

Sőt tudjuk, hogy a darmstadtí ujság dementálta Oroszország czárjának vagy családjának ez idén Németországra utazását. Szint így bizonyos, hogy Bismarck folyton mindent elkövet a Poroszország és Oroszország közti, oly állhatatos és benső viszony fenntartására, minő az a multban is volt. Minden elfogulatlan ember látja, hogy mióta Franciaország életre kel, a német államkancellár egyre gyöngédebb lesz Oroszországhoz s az orosz szövetséghez. Elég annak fölemli-tése, miyl hévvel dementíroznak Berliuból minden legkisebb ujságot, mely a porosz s orosz udvarok közti elhidegülésről szól. Mikor tehát a Ferencz József berlini utja alkalmat adott egy német-osztrák-magyar oroszellenes szövetség hangoztatására, a bécsi sajtó némely részének e magyarázata a legkellemetlenebb benyomást költé Berliuben. Nagyon hosszan beszéltek Bécsben Ausztria-Magyarország és Németországnak az orosz collossal szemben való közös érdekéről, a keleten való közös eljárás szükségéről, a panslavismus veszélyeiről. Mindez egyáltalán nem volt Bismarck szájze szerint; mindez inopportunosnak; fölöslegesnek, az Oroszországhoz való viszonyt compromittálónak tetszett előtte, s a porosz félhivatalos lapok utasítást nyertek, hideg vízzel önteni nyakon e szép combinatiókat. Elkezdték mondogatni, hogy Poroszországnak nincs közvelen érdeke keleten, hogy kívánják ugyan a jó viszonyokat Ausztria-Magyarország iránt, de nem szentesíthetik ezt egy oroszellenes szövetséggel; hogy az igen nagy szolgálatokat tett Németországnak, s hogy az sokkal szükségesebb ma, szemben Franciaország megtorlási készülődéseivel, s az ultramontanoknak a császárság romjaira törésével, szükségesebb mint valaha... Belátva a veszélyt, Bismarck, hogy elvonjon, Ferencz József berlini utjától minden oroszellenes jelleget sokat tett az orosz czár berlini útjára. De a német lapok csalódnak, ha azt hiszik, hogy mindent Bismarck tett. Ez ép oly tulzött, mint a magyar lapok felfogása. Minthogy az orosz szövetség sokkal régiebb, ketten kevésbé veszik Oroszországot, s egyszeri szerepre kárhoztatják, mintha őt tetszése szerint mozgathatná akár Andrassy, akár Bismarck. A pétervári kormány nem ily könnyen mozgatható; ellenkezőleg, elég gyakran tanusította minő állhatatos saját akarata gyakorlásában.

Olvasóink látták, egy előbbi (átalunk is közölt) cikkünkben, hogy Bécsben sem tulajdonították a három uralkodó találkozásának érdemét Andrassynak, csak úgy tekintették a Ferencz József berlini utját, mint az osztrák-magyar államférfiak politikájának következményét, s a czár családokozását teljesen önkényesnek, személyes érzelmek és politikai eszély eredményének mondták. E felfogás hitelességét ujabb tények nem rendítették meg előttünk.

Legtöbb hatást gyakorolt az orosz czár elhatározására Vilmos főherceg Krasnocselói utja.

Bármit mondanak azonban a rajánatuli lapok, írja végül a „Journal des Debats“, a három uralkodó találkozására nincs vonatkozással Franciaországra.

UJBONSÁGOK.

Kolozsvár, augusztus 30. 1872.

— **Ő Felsége berlini útjára** nézve azt olvasuk, hogy Berlinből egyenesen Pestre fog jönni ő Felsége. Kísérete 60 személyből fog állani, a közös miniszterium részéről Hoffmann b. udvari miniszteri tanácsos, De Pont b. és Vavrik Gábor osztálytanácsos lesz kíséretében.

— **Rudolf trónörökös** új tanárt kapott. Ő Felsége dr. Hammer udvari tanácsost az osztrák kereskedelmi miniszteriumból, meghívta, hogy a trónörökösnek a közgazdaságból előadásokat tartson.

— **Eötvös emléke Karlsbadban.** Engel Adolf ur, pécsi fakereskedő egy márvány emléktáblát készített ama karlsbadi házra, a melyben b. Eötvös a fürdő-idényt töltöni szokta, megfelelő felirattal később fogják elátni.

— **Haynald Lajos** kalocsai érsek ur a Kalocsán alakuló tüztöltő-egyletnek felszerelési költségekre 2000 forintot, a főkáptalan pedig 200 frtot adományozott.

— **A muzeum-egyleti közgyűlés alkalmából történt választásokat** illetőleg utólag közöljük. Alelnökök lettek kitűzve a választmány részéről: Kriza János, Torma Károly és id. Hintz György, ezek közül kapott Torma Károly 14 szavazatot, Kriza J. 4-et és id. Hintz Gy. 1-et; így tehát **Torma Károly** lön muzeum-egyleti atelnökül megválasztva. A kilépett 4 3 évre és 2—2 évre választott választmányi tagok helyébe meg lettek választva: Dr. Groisz Gusztáv 19 szavazattal, gr. Eszterházy János 18, Kriza János 15, Keserü Mózes 11, Dr. Kolozsvári Sándor 10 és Szabó Sámuel 10 szavazattal.

— **Csengery Antal** is haza jött már Karlsbadból hol mint irtuk, Arany Jánossal a nyarat töltötte.

— **Zsinati főtanácsai gyűlés** alkalmával az unitariuskolozsvári templomban 1872. szeptember 1-én és 2-án tartandó isteni tiszteletek sorrendje. Első nap. Vasárnap szeptember 1-én, délelőtt 10 órakor. 1. Templomi ének. 2. Ima és egyházi beszéd. Mondja kolozsvári második rendes lelkész t. Derzi József ur. 3. Az ima és egyházi beszéd között, valamint az egyházi beszéd után karének a „kolozsvári dalkör“ által. 4. Zsinati főpásztori üdvözlét. Püspök ft. Kriza János urtól. 5. Az urvacsorához hívó templomi ének. 6. Az urvacsora kiosztása, mely mellett a szokott beszédet és imákat mondja bágyoni lelkész és köri jegyző t. Csegezi László ur. 7. Templomi ének. Délután 3 órakor ima és egyházi beszéd. Mondja s. szentgyörgyi lelkész t. Léta Domokos ur. Második nap. Hétfőn, szeptember 2-án, délelőtt 10 órakor. 1. Templomi ének. 2. Ima és egyházi beszéd. Mondja kis-solymosi lelkész és keresztur-köri jegyző t. Kovács Mihály ur. 3. Ima és egyházi beszéd között, valamint ének végén a szokott templomi ének. 4. Főpásztori beszéd a felszentelendő ifju lelkészekhez, püspök Ft. Kriza János urtól. 5. Az ifju lelkészek ünnepélyes felesketése és felszentelése. 6. Zsinati bezáró ima. Mondja vargyasi lelkész és udvarhely-köri esperes t. Gyöngyösi István ur. 7. Templomi ének.

— **A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“** nyomdájával együtt egy consortium 500,000 tallért vette meg.

— **Ujabb pártalakulásról** tett említést a P. L. e szerint több Deák-párti képviselő „jobbközéppé“

szándékszik alakulni s csak feltételeken támogatni s szabadelvű haladásra nógatni akarják a kormányt; azonban mindenesetre összeköttetésbe teszik magukat **Deák** Ferenczcel. A „P. N.“ e hirt meghazudtolja s állítja, hogy az országgyűlés kezdetén az egész Deák-párt mint egy ember fog ősz vezére körül csoportosulni, s írja, hogyha lesznek, kik kilépnek a Deák vezérlete alóli Deák-pártból, azok bizonyára nem a szabadelvű előhaladás barátai lesznek.

— **Apró dologból** nagy következtetést vont egy uri ember, ki **Deák** Ferenczet s gr. **Lónyayt** f. hó 27-kén a városligetben Pesten együtt látta kocszini. Deák a ligetben volt, gr. Lónyay történetesen arra hajtatott s Deákot meglátva, fölkerítte, hogy kocsjába szálljon. „Ez nagy sensatiót szült,“ teszi hozzá a „P. N.“ tudósítója, mire nevezett lap rovatvezetője megjegyzi, hogy ép az ellenkező szülhetett volna sensatiót, ha t. i. a meghívtást el nem fogadja.

— **Tüntetés Szláv mellett.** A fővárosban sok ezer iven bizalmi felirat közöltetik aláírás végett. A „P. L.“ e feliratan a pesti kereskedelmi osztály bizalmi szavazatát látja s egyszersmind kijelenti, hogy azon hírek, melyek a minisztertanácsban felmerült és Szlávtyt illető differentiákról szólnak, teljesen alaptalanok.

— **A képviselőház elnöki jelöltje** Bittó Jenylenlegi miniszter. Az „Ell“ szerint Deák candidalta volna Bittót a tisztre s a „P. L.“ hozzáteszi, hogy **Deák** gr. **Lónyay** s **Bittó** f. hó 28-án (ez ügyben) értekezletet tartottak. A „P. N.“ a dologról így ír: **Bittó** miniszter lemondása már hetekkel ezelőtt el volt határozva kérdés volt azonban, hogy budget-vita előtt történjenék e a lemondás, vagy azután. Ha budget-vita előtt, Bittó az elnöki szék jelöltje; ha pedig utána „többen“ **Korizmiós** jelöltségét pártolnák, más „többen“ **Horváth Mihályt**, s meg mások **Horváth Lajost**. Mindez azon feltétel alatt, ha **Somsich** az elnökséget el nem fogadja; úgy látszik, hogy **Somsich** resignatiója határozott; **Bittó** lemondása már megtörtént s így ő az elnöki jelölt.

— **Ranolder veszprémi püspök** kitűnő és diszérmet nyert boraiból a bécsi világkiállításra is szállítottat.

(**Neecrolog.**) **Gegő** József a távollevő szülék: fogarasi ügyvéd **Kovács** János és neje **Galambfalvi Kornelia**; testvérek: **Gábor**, **Gyula** János, **Róza**, és **Ida**; nagyanya özv. **Galambfalvi Györgyné**, szül. **Gegő Anna**, valamint a rokonok nevében ösztöne fájdalommal jelenti, hogy az illetőknek fia, testvére, unokája, rokona, **Kovács Ernő**, kereskedő segéd, élete 20-ik évében, alig néhány napig tartó rohamos hagymáz következtében, f. hó 23-án meghalt. A szép reményű, korán kisenvedett ifju hült teiemei, felettök tartandó rövid halotti ima után f. hó 25-én délután 1/5 órakor fognak a muzenmútczai 346-ik sz. háztól, **Gegő** József szállásáról, a köztemető kertébe nyugalomra helyezettetni. Kolozsvárt, 1872 aug. 24.

Deressin lovardájában naponta esti 7 órakor

NAGY ELŐADÁS

folyton ujabb műsorozattal rendeztetik.

Felelős szerkesztő: **Sándor** János.

265.—1872. éln. (532) 3—3

Arlejtési hirdetmény.

Nemes Aranyosszék közigazgatási tisztsége és árvai széke hivatalos helyiségei, egy fegyháza 1872/3. évi tőli fűtésére megkivántó 19 kurtó öl, száraz bűkk-, vagy cserfa beszerzése végett, Felvinczen Aranyosszék alkirálybirói hivatalánál f. évi **september 12-én** d. e. 10 órakor árlejtés fog tartatni, a mely időpontig szabályos írásbeli ajánlatok is elfogadtnak.

Kikiáltási ár egyelőre 16 ft o. é. Vállalkozni szándékozók a szállítmány összes árának 10%-kát, bánatpénzül az árlejtés kezdete előtt, annak biztosságnál le kell, hogy tegyék. A többi feltételek itt a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felvinczen, 1872. évi aug. 24-én.

Nemes Aranyosszék alkirálybiraja.

A. Szerecsen-gyógyszertár* által Mainzban ingyen kapható Dr. Sampson tudományos értekezlete a

Coca-labdacsok I., II. és III.

használása felől (1 doboz 2 frt, 6 doboz 10 frt o. é. porosz gyógyszer-díjszab.) a lélegző- és emésztő-szervek, az idegrendszer betegségei, valamint általános és különös gyengeségi állapot ellen, ugy az indianók híres általános szoro, a coca-nak **Peruból**, kitűnő tulajdonságai felől. 19—20 [455]

51—*

A kolozsvári

(21)

Hitelbank és Zálogkölcsön-Társulat

1. leszámítól váltókat, utalványokat, kihuzott sorsjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;
2. vesz és elad földtehermentesítési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovásra;
3. béhajt váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más czimen levő követeléseket; kiveszi a pénztárból az utalványozott földtehermentesítési kötvényeket;
4. elfogad örményképpen mindennemű értékpapirokat és értéktárgyakat;
5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok útján lehet rendelkezni;
6. átvész pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött s hátratilag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilynemű pénztárjegyek legkisebb értéke 100 frt;
7. a zálogkölcsön-üzletben kölcsönöket ad a) mindennemű ingóságra, b) drágaságra; ékszerekre s arany- és ezüstneműekre; c) értékpapirokra, azaz mindennemű államkötvényekre és iparvállalati részvényre.

(530)

3—3

Egy s ló erejű

cséplő-gép

tökéletes jó karban részlet-

fizetésre

ELADO.

Bővebb felvilágosítást ad

Ruttkay Ferencz Püspök-

Ladányon.

Szállard biztosíték.

Legujabb varrógépek.

KÖNIG-féle

kézi varrógépek

BÉCSBEN,

Schwarzenbergstrasse

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4

4 1 4